

**ELECTIVE COURSE 2 (EC 2)**  
**PEDAGOGY OF SCHOOL SUBJECT: MARATHI**  
**वैकल्पिक कोर्स**  
**शिक्षणशास्त्र शालेय विषय- मराठी**

एकूण श्रेयांक : ६

एकूण गुण : १००

**शिक्षक विद्यार्थ्यांस सक्षम करण्यास-  
उद्दिष्टे**

1. शैक्षणिक विद्याशाखांशी संबंधित मूलभूत संकल्पनांचे आकलन करून देणे .
2. शालेय अभ्यासक्रमातील विविध विद्याशाखांचे स्थान समजावून देणे .
3. मराठी भाषेच्या व अध्यापन उद्दिष्टांच्या उपयोजनाचे आकलन करून देणे .
4. मराठी भाषेच्या अध्यापन पद्धती समजावणे .
5. छात्राध्यापकांमध्ये व्यवसायवृद्धी व शिक्षकांच्या गुणवैशिष्ट्या विषयक दृष्टी विकसित करणे .
6. छात्राध्यापकांमध्ये मराठी अध्ययन -अध्यापन विषयक आधुनिक दृष्टीकोन वृद्धिंगत करणे .

**मॉड्युल १ मराठी अध्यापनासाठी आवश्यक घटक आणि अभ्यासक्रम आंतरक्रिया**

(२ श्रेयांक)

**घटक १ : शैक्षणिक विद्याशाखेचे मूलभूत घटक**

- अ. शैक्षणिक विद्याशाखेचा अर्थ, मराठी विषय आणि शैक्षणिक विद्याशाखांमधील संबंध  
ब. शैक्षणिक विद्याशाखांचे वर्गीकरण : बेन्चर- बिगलनचे वर्गीकरण (शुद्ध -कठीण , शुद्ध - सुलभ, उपयोजित-कठीण , उपयोजित-सुलभ प्रकार )  
क. सद्य शालेय अभ्यासक्रमातील मराठीचे स्थान

**घटक २ मराठी भाषेचे स्वरूप , महत्व व सद्यस्थिती**

- अ. मराठी भाषेचे मानवी जीवनातील व शालेय अभ्यासक्रमातील महत्व  
ब. मराठी भाषेची सद्यस्थिती  
क. अमराठी भाषिक विद्यार्थ्यांच्या जीवनात मराठी अध्यापनाचे स्थान .

**घटक ३ मराठी भाषा अध्यापनाची उद्दिष्टे**

- अ . महाराष्ट्रातील माध्यमिक व उच्च माध्यमिक स्तरावरील प्रचलित अभ्यासक्रमाची सर्वसामान्य उद्दिष्टे  
ब . मराठी भाषेची भाषिक व वाङ्मयीन उद्दिष्टे  
क . मराठी भाषा अध्यापनाची तत्वे

**मॉड्युल २. मराठी भाषा अध्यापन पद्धती , शिक्षक व्यवसाय वृद्धी व आधुनिक दृष्टीकोन**  
(२ श्रेयांक)

**घटक ४ भाषा अध्ययन अध्यापनाची तंत्रे व साधनांचा वापर व महत्व**

- अ. गद्य अध्यापन पद्धती - ( व्याख्यान , कथाकथन , नाट्यीकरण) - पायऱ्या व महत्व  
ब . पद्य अध्यापन पद्धती - ( रसग्रहण ) - पायऱ्या व महत्व  
क. व्याकरण अध्यापन पद्धती - (क्रिडन पद्धती) - पायऱ्या व महत्व

**घटक ५ मराठी भाषा शिक्षकाची व्यवसायवृद्धी**

- अ .मराठी भाषा शिक्षकासमोरील आव्हाने  
ब . सातत्यपूर्ण व्यवसाय वृद्धीचे गरज व मार्ग  
आदर्श मराठी भाषा शिक्षकांची गुणवैशिष्ट्ये

**घटक ६ मराठी अध्ययन - अध्यापन विषयक उद्दिष्टे आधुनिक दृष्टीकोन**

- अ . मराठी भाषेची भाषिक व वाङ्मयीन उद्दिष्टे  
ब. गाभा घटक व मूल्यविकसनासाठी अध्यापन  
क .जीवनकौशल्य विकसनासाठी अध्यापन

**मॉड्युल ३. अंतर्गत मूल्यांकन व प्रात्यक्षिके**

(२ श्रेयांक)

| क्र. | तपशील                                                                              | गुण       |
|------|------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| १    | स्वाध्याय/सत्रातील प्रत्येक विभागासाठी स्वाध्याय .<br>कोणत्याही दोन कृती (२ x १० ) | २०        |
| २    | प्रत्येक सत्रामध्ये एक वर्ग परीक्षा                                                | १५        |
| ३    | प्रत्येक सत्रामध्ये एक निबंधवजा परीक्षा                                            | ५         |
|      | <b>एकूण</b>                                                                        | <b>४०</b> |

कृती-

१. माध्यमिक किंवा उच्च माध्यमिक स्तरावरील कोणत्याही एका मराठी पाठ्यपुस्तकांचे चिकित्सक परीक्षण करा.
- २.माध्यमिक किंवा उच्च माध्यमिक स्तरावरील कोणत्याही एका पाठ्यघटकाची निवड करून त्या घटकाच्या वर्ग अध्यापनासाठीची उद्दिष्टे व प्रत्येकाची किमान चार सप्तीयकरणे लिहा.
- ३ .कोणत्याही एका भाषिक कौशल्यावर आधारित नैदानिक चाचणी तयार करून उपचारात्मक कृती तयार करा .
- ४ . माध्यमिक किंवा उच्च माध्यमिक स्तरावरील कोणत्याही एका मराठी पाठ्यपुस्तकाशी संबंधित संरचना तयार करा .

- ५ .ज्ञानरचनावाद उपगमाचा वापर करून केलेल्या पाठ टाचणाची प्रत्यक्ष कार्यवाही करणे .  
६ . मराठी भाषा दिनाचे महत्व सांगून कार्यक्रमाचे आयोजन कसे कराल ते लिहा .  
७. मराठी भाषा विकासाशी संबंधित संस्था व उपक्रमाची माहिती मिळवा . उदा . ( राज्य मराठी भाषा विकास संस्था , भिलार: पुस्तकाचे गाव )

**संदर्भ :**

- अकोलकर पाटणकर ना. वि ( १९७० ) मराठीचे अध्यापन व्हीनस प्रकाशन
- करंदीकर सुरेश , मराठीचे अध्यापन फडके प्रकाशन कोल्हापूर (१९८६)
- गवस राजन , मराठी आशययुक्त अध्यापन , पुणे
- कुंडले .म. बा. ( १९७४) मराठीचे अध्यापन , श्री . विद्या प्रकाशन पुणे
- डांगे चंद्रकुमार (१९५३) मातृभाषेचे अध्यापन , चित्रशाळा प्रकाशन पुणे
- देवधर बा. ब देशपांडे मराठी कसे शिकवावे ? लेखन , वाचन भांडार पुणे.
- लीला पाटील ( १९७०) मराठी अध्ययन -अध्यापन व्हीनस प्रकाशन
- पाटील. ना . वि कविता कशी शिकवावी ?लेखन वाचन भांडार पुणे
- साठे .द. य. मराठीचे अध्यापन , ठाकूर आणि कंपनी , अमरावती
- राणे श . रा . पाटील . मराठीचे अध्ययन व अध्यापन

[Click here: First page](#)